

[Redacted]

GENERALDIREKTØREN

DR Byen
Emil Holms Kanal 20
DK-0999 København C
T +45 3520 3040
www.dr.dk

Maria Rørbye Rønn
D +45 3520 3628

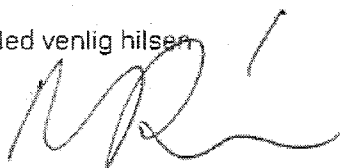
30.08.2013

Kære [Redacted]

Du har den 25. juni 2013 klaget over DR's dækning af den såkaldte Omo-sag. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Hans første behandling af sagen førte den 5. juli til en rettelse i TV-Avisen. Her følger en samlet gennemgang af sagen og en indstilling til min endelige afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Generaldirektør

Kopi: Journalen
Redaktionschef Naja Nielsen
Advokat Peter Skov
Redaktionschef Sandy French
Redaktionschef Thomas Falbe
Projektmedarbejder Marianne Juul

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør
Klage over DR Nyheders dækning af Omo-sagen i juni 2013

En række indslag og artikler i TV-Avisen og på dr.dk beskrev i juni 2013 sagen om den nigerianske kvinde Omo Amenagawon, der havde fået afslag på asyl i Danmark, selvom hun efter eget udsagn var blevet tvunget ind i prostitution i Danmark.

Den 25. juni klagede [REDACTED] til DR. Han skrev bl.a.:

"Jeg klager hermed over artiklen "Handlet kvinde skal sendes til Nigeria trods dødstrusler" på dr.dk, samt opfølgende artikler til denne. Den omtalte Omo Amenagawon (OA) anmeldte for nogle år siden et midtjysk ægtepar for menneskehandel. Ægteparret, der var indvandret fra Nigeria, blev imidlertid frifundet, da det under retsbehandlingen blev dokumenteret, at OA var fremkommet med flere usande oplysninger, ligesom en række forhold gjorde nogle af hendes øvrige oplysninger stærkt usandsynlige."

"....."

"Jeg har selv som journalist arbejdet med sagen, hvorfor jeg kender den. Jeg har derfor også i december sidste år, hvor DR omtalte sagen, kontaktet journalist Line Gertsen. Hun var på det tidspunkt bekendt med frifindelsen af de anklagede, og hun kendte endda navnene på dem."

"....."

"Det er således en meget alvorlig forseelse, når DR uden nogen forbehold skriver, at de har begået en af straffelovens alvorligste forbrydelser, vel vidende at der er faldet frifindelse i sagen."

"....."

"Den citerede tidligere kriminalbetjent ophørte i udøvd tjeneste i 2004 - samme år som den første dom om menneskehandel faldt. Han kan således ikke have været med til at efterforske mere end højst en sag om menneskehandel. I denne er det ikke nogen korrekt beskrivelse, at "de handlede kvinder (siger) ikke noget til politiet om deres bagmænd". Det var et af ofrene selv, der flere gange anmeldte sagen, før politiet tog den op. Den citerede kriminalbetjent har intet haft med OA's sag at gøre, og det er uvist hvorfra han har, at OA har "lagt hele netværket af bagmænd ned og får fængslet dem". Som nævnt er ingen overhovedet dømt for menneskehandel i OA's sag."

DR Nyheder svarede på klagen den 3.juli:

"Du har skrevet til os i relation til historien om den nigerianske kvinde Omo. Nu står det os ikke helt klart om din relation til det ægtepar, du omtaler i din mail, udelukkende er fagligt funderet eller hvorvidt parret er en del af din bekendtskabskreds. Under alle omstændigheder er det vigtigt at pointere, at DR ikke er part i denne sag. Vi har ingen holdning til, hvorvidt den nigerianske kvinde skal have asyl i Danmark eller ej. Vi dækker historien journalistisk.

Den aktuelle nyhedskrog og vores udgangspunkt er de to afgørelser i Flygtningenævnet. Det er således de afgørelser, som er med til at rejse den principielle debat. Afgørelserne anerkender kvinden som handlet, og påpeger at der i netop Nigeria bliver gjort en stor indsats for at hjælpe handlede kvinder, fordi det er et væsentligt problem i landet.

Af afgørelserne fremgår det ligeledes, at nævnet anerkender kvindens forklaring om, at hun blev tvunget til at arbejde som prostitueret i Danmark, at kvinden har angivet sine bagmænd og at hun har vidnet mod dem i retten.

I forhold til den artikel, du fremhæver, så er det – som du selv påpeger – et faktum at kvindens forklaring var medvirkende til at en bagmand blev idømt 10 måneders fængsel for rufferi. Dermed mener vi også, at der er dækning for de formuleringer du henviser til i netartiklen. Og vi vælger – i lighed med Flygtningenævnet – at definere en person, der bliver dømt for rufferi, som værende bagmand. Helt i tråd med god presseskik nævner vi selvfølgelig ikke den rufferi-dømtes navn.

På intet tidspunkt – i hverken tv indslaget eller i artiklen – påstår vi at bagmanden er dømt for menneskehandel. Vi siger, at Flygtningenævnet anerkender kvinden som handlet og at kvinden har angivet og vidnet mod sine bagmænd. I din mail er der en række betragtninger og holdninger omkring udlændingepolitik, prostitution og menneskehandel. Men som før nævnt, er DR ikke part i den konkrete sag; ej heller har vi nogen holdninger til politiske emner.

Så vidt undertegnede har kunnet konstatere, har du haft en løbende mail-dialog med den ene af journalisterne bag historien. Dette svar skal imidlertid betragtes som et svar på din officielle henvendelse til DR. "

Efter denne afvisning af klagen skrev [redacted] den 3. juli til lytternes og seernes redaktør, der samme dag lovede at tage sagen op. [redacted] uddybede og fastholdt sin kritik.

Jeg har gennemgået sagen og afleverer hermed min indstilling:

På grund af den alvorlige kritik blev sagens centrale del behandlet hurtigt. Første del af konklusionen blev den 8. juli offentliggjort i en kommentar fra lytter- og seerredaktøren. Her hed det:

"Det startede som en sag om en diskutabel udvisning. Nu er det blevet til en debat om DR's formidling, fordi DR's første historier desværre manglede en væsentlig oplysning. Men det ændrer ikke ved, at sagen om udvisningen af Omo Amenagawon fortsat er principiel og vigtig. De kritiske spørgsmål, DR's oprindelige indslag rejste, er fortsat relevante. Først de sikre kendsgerninger i sagen:

Nigerianske Omo gik i 2010 til politiet og fortalte, at hun var blevet tvunget ind i prostitution i Danmark. Hun vidnede mod sine bagmænd og en af dem blev dømt for rufferi.

Omo søgte efterfølgende asyl i Danmark. Center mod Menneskehandel betegnede i sin vurdering af sagen Omo som "handlet" og Flygtningenævnet behandlede sagen under samme forudsætning. I sine afgørelser om Omo (fra 15. marts 2012 og 3. april 2013) lagde nævnet "i det væsentlige" hendes forklaring om hvad der var sket i Danmark til grund. Ligeledes anerkendte nævnet, at en navngiven nigeriansk mand havde truet hende.

Alligevel kom nævnet til den konklusion, at Omo skulle have afslag og udvises. Truslen var ikke blevet gentaget og nævnet henviste til en nigeriansk indsats for at beskytte trafficking-ofre.

Det var på basis af disse kendsgerninger – og DR's gengivelse – at sagen vakte opsigt og førte til en diskussion af asylpraksis i sådanne sager.

Den efterfølgende diskussion om DR's dækning har i Politiken især drejet sig om, hvorvidt DR i sine indslag også skulle have nævnt en byretsdom afsagt af Retten i Herning den 2. marts 2011. Her var to mennesker tiltalt for menneskehandel og rufferi. Omo var anklagemyndighedens hovedvidne. Den ene af de to anklagede bagmænd blev dømt for rufferi men begge blev frifundet for menneskehandel. Kritikken af DR er relevant. I en gennemgang af kritikken på DR's 'Fejl og Fakta'-side på dr.dk skriver DR Nyheders ledelse bl.a.:

"Vi anerkender, at formidlingen kunne have været mere detaljeret ved at nævne byrettens dom på 10 måneder for rufferi."

Tillad mig en journalistisk stramning: Sådan som indslagene blev lavet, var det en fejl af DR ikke at nævne byretsdommen. Det burde have været nævnt i DR's samlede dækning, at de anklagede danske bagmænd ikke blev dømt for menneskehandel. Det skyldes især, at man som seer –

uden at det blev sagt direkte af DR – let kunne få det fejlagtige indtryk, at der forelå en dom for menneskehandel.

Men denne manglende oplysning i indslagene betyder på ingen måde, at sagen om Omo er irrelevant. Uanset domsmandsretten i Herning er Omo et eksempel på en kvinde, som er gået til politiet og fortalt, hvordan hun var blevet handlet og misbrugt. Politiet, Center mod Menneskehandel og Flygtningenævnet har taget hendes forklaringer om hvad der skete i Danmark seriøst og lagt dem til grund for deres behandling af sagen. Selvom hun føler sig truet, skal hun nu udvises og sendes tilbage til Nigeria. Det er nok værd at tage en diskussion af.

Samtidig bør alle erkende, at det kræver nuancer og omtanke at referere en sådan sag. Når de anklagede bagmænd ikke blev dømt for menneskehandel i byretten, betyder det jo ikke, at Omo ikke kan være blevet handlet. Og når Flygtningenævnet anerkender Omo som handlet betyder det omvendt ikke, at de danske bagmænd alligevel er skyldige. En ting er alle sagens omstridte og grumme detaljer. Vi ved ikke, hvad der er sandheden i alle tilfælde. Men vi ved, at der er en tilsyneladende modstrid mellem domsmandsretten og Flygtningenævnet. Vi ved også, at der kan være gode grunde til begge instansers konklusioner. I den ene er tvivlen kommet de anklagede til gode. I den anden er tvivlen kommet den asylsøgende til gode.

Ingen af delene er der nødvendigvis noget forkert i. Men det gør det vitterligt svært at dække sådanne sager med skyldige hensyn til alle parter.

Pointen er blot, at balance og præcision i dækningen i længden er den eneste måde at sikre, at fokus kommer tilbage på det, sagen handler om. Med den viden vi har: Skal kvinder som Omo udvises?

Jeg har bedt DR Nyheders ledelse reagere på min kritik. Svaret kom hurtigt via redaktionschef Sandy French:

"Vi tilslutter os konklusionerne. Som vi også tidligere har tilkendegivet er det vores vurdering, at indholdet af byretsdommen burde have fremgået tidligere af DR Nyheders samlede dækning af sagen."

I forlængelse af denne erkendelse, bragte TV-Avisen den 5. juli følgende præcisering:

"I TV-Avisen den 25. juni bragte vi historien om den nigerianske kvinde Omo Amenagawon, der af Flygtningenævnet er anerkendt som handlet kvinde, og som nu er gået under jorden efter udvisning fra Danmark. I Indslaget burde vi have tydeliggjort, at de anklagede bagmænd ikke er dømt for menneskehandel, men at den ene er dømt for rufferi."

Så vidt lytter- og seerredaktørens klumme.

DR Nyheder ændrede herefter også artiklen om Omo-sagen på "Fejl og fakta"-sitet på dr.dk/nyheder. Også her blev det tydeliggjort, at det omtalte par rent faktisk blev frikendt for menneskehandel.

Trods klummen, præciseringen og oplæsningen i TV-Avisen fastholdt [redacted] [redacted] sin klage. Han skrev opfølgende den 10. juli til lytter- og seerredaktøren:

1) Man kunne ikke blot "let få det fejlagtige indtryk", at der forelå flere domme for menneskehandel. Man kunne ikke få andet indtryk. Omo siger det direkte, og Erik Hauervig taler om "et helt netværk af bagmænd" for i næste klip at forudsige, at de, som han mener skulle være dømt, vil sælge Omos søn til slaveri. I ingen af tilfældene modsiger DR i sin speak de urigtige oplysninger.

2) Du omtaler selv flere gange "de danske bagmænd", blandt andet i den sammenhæng at "de anklagede danske bagmænd ikke blev dømt for menneskehandel". Der ligger heri, også fra din side, en implicit konstatering af, at ham, der blev frikendt for alle anklager, alligevel er skyldig. Det svarer til, at du havde omtalt en person, der var frikendt for en anklage om vold, som voldsmand. Dette er sagens kerne: Uanset hvad Flygtningenævnet lægger til grund i deres behandling af asylsagen, så blev de tiltalte frikendt for menneskehandel, og så kan man ikke uden yderligere dokumentation omtale dem som forbrydere. Et sådant belæg har DR ikke - man har undladt at forholde sig til kilder, man kendte til, selv om de indholdt væsentlige korrektioner i forhold til de faktisk forkerte oplysninger, som de kilder, indslaget er baseret på, fremkommer med.

Sagen indeholder således tre elementer:

For det første spørgsmålet om, hvorvidt DR fra starten skulle have nævnt, at retten i Herning frifandt de anklagede f.s.v.a. tiltalen for menneskehandel og at Omo Amanagewons påstande om tvang således ikke er blevet bevist for retten. På dette punkt har klageren i hovedsagen fået medhold i form af DR's senere præciseringer og oplæsningen i TV-Avisen af en tekst, der fremhæver, at de anklagede blev frifundet for menneskehandel i retten i Herning. Det bør tilføjes, at DR's første historier tilsvarende klart burde have fremhævet, at Omos udsagn om, at hun var blevet tvunget, var omstridt og at retten ikke fandt

beviser for tvangen. Med den klare præcisering oplæst i TV-Avisen er dette forhold imidlertid blevet berigtiget på forsvarlig vis.

For det andet er der spørgsmålet, hvorvidt DR udviste tilstrækkelig kildekritik overfor en medvirkende fhv. politimand.

Selvom den pågældende ikke udtrykte sig præcist, vurderede redaktionen at vedkommende var velorienteret og troværdig. Jeg har ikke grundlag for at kritisere dette skøn.

For det tredje er der spørgsmålet om brugen af betegnelsen "bagmænd" i så vel dækningen som den efterfølgende diskussion.

I kraft af den før omtalte præcisering (som både omtalte frifindelsen for menneskehandel og dommen for rufferi) er det klargjort, hvad man bør lægge i ordet i forbindelse med denne sag. Der er dels tale om at først Omo og senere anklagemyndigheden mente, at der var tale om bagmænd, som havde gjort sig skyldige i menneskehandel. Af de anklagede bagmænd blev imidlertid kun en dømt – og det alene for rufferi.

Den omtalte klare præcisering i TV-Avisen har på forsvarlig vis klargjort dette. Det fremgår tilsvarende af den omtalte artikel på rette-sitet på dr.dk/nyheder.

Konklusion og sammenfatning

Det var en fejl i DR Nyheders oprindelige dækning af Omo-sagen, at det ikke fra starten blev forklaret, at de anklagede bagmænd i retten var blevet frifundet for menneskehandel. Klager har på dette punkt ret i sin kritik.

Efter lytter- og seerredaktørens første kommentar til sagen har DR Nyheder imidlertid præciseret disse forhold både i forbindelse med en tekst, der er oplæst i TV-Avisen og i form af en artikel på "Fejl og fakta"-sitet på dr.dk/nyheder.

Hermed er der på forsvarlig vis rettet op på fejlen.

Klagers øvrige kritik giver ikke anledning til yderligere præciseringer eller rettelser.

Jacob Møllerup, den 28. august 2013